

7

การออกแบบสัญลักษณ์ในเมืองมรดกโลก “หลวงพระบาง” และอัตลักษณ์ที่ยังคงอยู่ The design of the symbol in the world heritage site, "Luang Prabang", and the identity of the remains.

กษม อมันตกุล¹

Kasama Amantakul

มนุษย์มีความแตกต่างจากสัตว์อื่นๆ คือ การรู้จักสร้างสรรค์ สร้างความคิด หรือที่เรียกว่า มีสติปัญญา สามารถแสดงความรู้สึกรู้สึกนึกคิดแห่งตนได้อย่างสร้างสรรค์ กว้างไกล โดยมีสื่อต่างๆ รูปแบบ เช่น การแสดง การออกท่าทาง การแสดงทางเสียง การสร้างภาพที่เป็นสัญลักษณ์ ตลอดจนการผสมผสานและอาศัยสิ่งแวดล้อมต่างๆ มาประกอบกัน ทำให้เกิดเป็นสิ่งที่มีความหมายและมีคุณค่าแก่ชีวิตและสามารถนำมาใช้สอยให้เกิดประโยชน์ตามความเหมาะสมในการดำเนินชีวิต เช่น การแต่งกาย การประดับประดา การตกแต่งที่อยู่อาศัย สถานที่ทำงาน อาคาร ร้านค้า ถนนหนทางและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดความรื่นรมย์ เกิดความสุขทางใจ เป็นการคลายเครียด ซึ่งก่อนที่จะได้สร้างสรรค์ประดิษฐ์ตกแต่งทั้งร่างกายตนเอง และสิ่งแวดล้อมทั้งหลายนั้น จะต้องเริ่มด้วยการออกแบบ ซึ่งจำเป็นต้องเข้าใจถึงความเป็นมา การพัฒนาทางการออกแบบ หลักของการออกแบบ รวมทั้งหน้าที่ประโยชน์ใช้สอยและความงามสิ่งดังกล่าวเหล่านี้ รวมเรียกว่า "การสร้างสรรค์ศิลปะ"

¹ อาจารย์ประจำสาขาวิชาออกแบบนิเทศศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ในปัจจุบันภาพสัญลักษณ์หรือเครื่องหมายภาพ เป็นสื่อที่มีบทบาทอย่างมากในสังคมชีวิตประจำวัน ถ้าเรามองไปรอบ ๆ ตัวจะเห็นสื่อที่เป็นเครื่องหมายภาพปรากฏอยู่ทั่วไปตามท้องถนนหรือแม้กระทั่งสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆไม่ว่าจะเป็นในเมืองหรือในต่างจังหวัดการออกแบบสัญลักษณ์ให้บรรลุเป้าหมาย นักออกแบบควรคำนึงถึงหลักสำคัญ 3 ประการคือ

1. ความงามของสัญลักษณ์ จะต้องเกี่ยวข้องกับสุนทรียภาพ (Aesthetic Form) คือความงดงามของรูปแบบของสัญลักษณ์ไม่ว่าจะเป็น Representation หรือ Abstract ก็ตาม
2. ต้องเหมาะสมกับกาลเวลาทุกยุคทุกสมัย ควรหลีกเลี่ยงสิ่งที่เป็นความนิยมชั่วคราว
3. ต้องนำไปใช้ประโยชน์ได้หลายประการ สามารถลอกเลียนด้วยวิธีต่าง ๆ เช่นการย่อหรือขยายได้

Abstact

Humans are different from other animals is known to generate creative ideas, or that intelligence is a sense of their creative range. There are many forms of media such as a gesture to show off the sound. To create a symbol. The integration and the environment combine to cause life is valuable and can be utilized to benefit the most in life such as dressing and garnish Modern residential buildings, shops, streets, workplaces and the environment. To achieve a more pleasing. Their mental health. To relieve stress. Prior to the creation of artificial self-appointed body. And all that. It begins with the design. The need to understand before. Development of the design. The core of the design. The utility function and beauty. These include such things as "artistic creativity".

The icons or images. The media plays a huge role in everyday life. If we look around to see the media as the image appears everywhere on the streets or even. Attractions, whether in cities or in rural areas designed to achieve a target. Design should take into account the 3 main reasons.

1. The beauty of the symbol. To be associated with aesthetics (Aesthetic Form) is beautiful. The form of a symbol. Abstract Representation or not.

2. Must be suitable for all ages over time. Should be avoided, what is the most popular temporary

3. To be utilized in several respects. Can mimic a variety of ways such as zoom in or out.

สัญลักษณ์ (SYMBOL)

จากวิวัฒนาการของระบบการเชื่อมประสานกับผู้ใช้ด้วยรูปภาพ ทำให้เกิดปัญหาในการออกแบบขึ้นจำนวนหนึ่ง โดยเฉพาะการใช้ภาพสัญลักษณ์ เพื่อสื่อความหมายการทำงานให้ผู้ใช้รับทราบ ซึ่งถือเป็นเรื่องที่สำคัญเป็นอย่างมาก เพราะหากออกแบบสัญลักษณ์ที่ไม่ดี ทำให้ผู้ใช้ไม่สามารถเข้าใจโปรแกรมได้ ก็แทบจะเรียกได้ว่า ระบบการเชื่อมประสานกับผู้ใช้ล้มเหลว หรือไม่เป็นมิตรต่อผู้ใช้ ดังนั้นการใช้ภาพสัญลักษณ์ที่เหมาะสม, ชัดเจน และง่ายต่อการเข้าใจ จะสามารถส่งเสริมให้โปรแกรมระบบงานที่เราสร้างขึ้นประสบความสำเร็จไปได้ระดับหนึ่ง

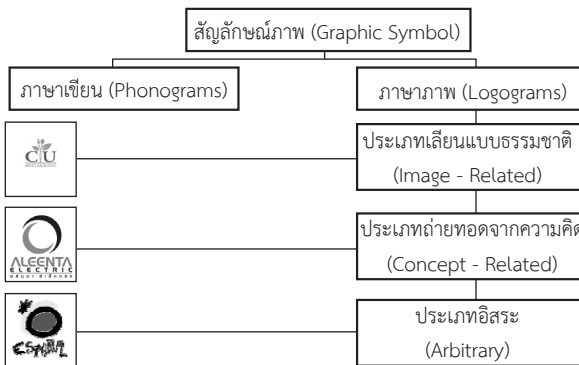
นักออกแบบจะต้องใช้ความรู้ความสามารถอย่างยิ่งในการวิเคราะห์เนื้อหาของสารที่จะต้องการสื่อความหมาย และสังเคราะห์ให้เป็นรูปสัญลักษณ์ที่ใช้เป็นตัวแทน อันสามารถจะบอกได้ถึงความหมาย ทั้งยังต้องใช้ความสามารถในการเขียนภาพ หรือผลิตภาพสัญลักษณ์ให้ประณีตคมชัด เพื่อสื่อความหมายได้ถูกต้องชัดเจน ในการออกแบบสัญลักษณ์ นักออกแบบจะมีแหล่งบันทึกลใจสำคัญ 2 ประการคือ

1. จากธรรมชาติสิ่งแวดล้อม (Natural Form) ได้แก่ ภาพดอกไม้ ใบไม้ ภูเขา ทะเล สัตว์ ดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์ ฯลฯ จัดเป็นสัญลักษณ์ที่เกิดจากธรรมชาติ (Natural Symbol)

2. จากรูปแบบที่มนุษย์สร้าง (Manmade Form) ได้แก่ อาคารบ้านเรือน เครื่องใช้ สิ่งของต่าง

ซึ่งการแสดงบทบาทของสัญลักษณ์ (Symbol) เครื่องหมาย (Sign / Mark / Logotype) หมายถึง ลักษณะของสิ่งใดๆ ที่กำหนดขึ้นมาใช้แทนความหมายอีกสิ่งหนึ่ง เพื่อใช้สื่อสารข้อมูล ที่ใช้แทนคำพูดที่ยาวและยากได้ และเป็นศัพท์ที่ครอบคลุมการใช้เรียกสัญลักษณ์รูปแบบต่างๆ ซึ่งมีความหมายคล้ายคลึงกัน แต่สามารถแยกย่อยเพื่อใช้เรียกตามรายละเอียดการใช้งานได้อีก ซึ่งมีชื่อเรียกหลากหลายตามลักษณะของการใช้งาน เช่น เครื่องหมายภาพ (Pictographs / Pictograms) ตราสัญลักษณ์ (Logo) เครื่องหมายการค้า (Trade Mark) ป้ายสัญลักษณ์ (Signage) สัญลักษณ์นำโชค (Mascot) พระราชลัญจกร หรือ ตราประทับ (Seal) ตราประจำแผ่นดิน (Emblem) ตราประจำตระกูล (Coat of arms) ฯลฯ (ขาม จาตุรงค์กุล 2550:102)

ที่มาของสัญลักษณ์ภาพ

ภาพที่ 1 ภาพแสดงที่มาของสัญลักษณ์ภาพ (ขาม จาตุรงค์กุล 102 : 2550)

เครื่องหมายภาพในการจราจร (Information on Traffic) หมายถึง คำสั่ง การเตือน การบอก กฎระเบียบข้อบังคับ ให้ผู้ขับขี่และเดินทางได้ทราบถึงสภาพการจราจรข้างหน้า และให้ปฏิบัติตาม ซึ่งมีความจำเป็นและสำคัญมากในการดำรงชีวิต รูปแบบจึงมักยึดตามหลักสากลเหมือนกันทุกประเทศ แต่การออกแบบก็ต่างกันไปตามแนวคิดของแต่ละประเทศ

ภาพที่ 2 เครื่องหมายภาพในการจราจรสากล

(www.zoneza.com /ป้ายจราจร-สัญลักษณ์จราจร 22.11.11)

แนวคิดอัตลักษณ์ (Identity)

อัตลักษณ์คืออะไร อัตลักษณ์คือความรู้สึกนึกคิดต่อตนเองว่า "ฉันคือใคร" ซึ่งจะเกิดขึ้นจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวเรากับคนอื่น โดยผ่านการมองตัวเองและคนอื่นมองเราในนั้นและในขณะเดียวกัน อัตลักษณ์ จะถูกกล่าวควบคู่ไปกับเรื่องของอำนาจ นิยามความหมายหรือการสร้างภาพแทนความจริงเมื่ออัตลักษณ์ไปสัมพันธ์กับแนวคิดที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว จะมีความหมายที่แตกต่างจากความหมายที่เข้าใจที่เข้าใจกันโดยสามัญสำนึกมาก (เอื้อเอ็นดู ดิศกุล ณ อยุธยา ,2543:1) อัตลักษณ์แตกต่างจากบุคลิกภาพในประเด็นที่สำคัญหลายประการ เราอาจมีบุคลิกภาพร่วมกับบุคคลอื่น แต่การมีอัตลักษณ์ร่วมมีนัยของการเกี่ยวพันกับการตื่นตัวบางอย่างใน

ตัวของเรา เช่นเราเลือกที่จะแสดงตัวตนกับกลุ่มหรืออัตลักษณ์ที่เฉพาะ ซึ่งบางครั้งเราอาจมีตัวเลือกมากกว่าคนอื่น และอัตลักษณ์ต้องการความตระหนัก บางอย่างที่เกี่ยวข้องกับส่วนที่เป็นของเรา บุคลิกภาพอธิบายลักษณะต่างที่บุคคลทั่วไปน่าจะมี เช่น การเข้าถึงคมเก่งหรืออาจเป็นคุณลักษณะภายใน แต่อัตลักษณ์ต้องการพื้นฐานบางอย่าง อาจถูกจัดประเภทด้วยการมีลักษณะบุคลิกภาพ แต่เราต้องแสดงตนเองกับอัตลักษณ์ความสำคัญของการแสดงตัวตน คือการมีอัตลักษณ์เหมือนกับกลุ่มหนึ่ง และมีความแตกต่างกับอีกกลุ่มอื่น หากลองคิดถึงสถานการณ์ที่เราพบกับใครสักคนในครั้งแรก และเรากำลังพยายามค้นหาว่าเขาคือใคร ด้วยการตั้งคำถามว่าเขามาจากไหนและเขาทำอะไรในสถานการณ์ต่างๆ สิ่งเหล่านี้เป็นการกำลังพยายามค้นหาสิ่งที่เกี่ยวข้องกับตัวของบุคคลนี้และสิ่งที่ทำให้เขาเหมือนกับเราด้วย และสิ่งที่ทำให้เขาแตกต่างจากเรา คุณได้ยินเสียงคนกลุ่มหนึ่งกำลังสนทนาแล้วพูดภาษาเดียวกับคุณ คุณจะรับรู้ด้วยความรู้สึกของการระลึกรู้และความเป็นเจ้าของร่วมกับกลุ่มนั้น การที่คุณมีบางอย่างร่วมกัน ได้นำเสนอช่วงของการระลึกรู้และการมีบางอย่างร่วมกับผู้อื่นผู้ที่มีอัตลักษณ์ร่วมกับคุณ อัตลักษณ์ถูกแสดงออกให้เห็นด้วยการคล้ายกัน นั่นคือมันเกี่ยวกับบุคคลที่เหมือนเราและความแตกต่างของบุคคลที่ไม่เหมือนกับเรา

จากแนวคิดการแสดงลักษณะสำคัญของอัตลักษณ์ คือ มันยังเป็นเรื่องของ การใช้สัญลักษณ์ เพราะการแสดงออกซึ่งความสัมพันธ์ต่างๆ จะกระทำโดยผ่านระบบสัญลักษณ์ที่หลากหลายรูปแบบอีกด้านหนึ่งอัตลักษณ์ก็ยังคงเกี่ยวข้องกับ มิติ "ภายใน" ของความเป็นตัวเราอย่างมากทั้งในด้านของอารมณ์ ความรู้สึกเรา เพราะมนุษย์ให้ความหมายหรือเปลี่ยนแปลงความหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ในกระบวนการที่เขาสัมพันธ์กับโลกและปริณทลของอัตลักษณ์และตัวตนที่มันซ้อนทับกันอยู่ จึงมีการจัดแบ่งประเภทของอัตลักษณ์เป็น 2 ระดับคือระดับอัตลักษณ์ส่วนบุคคล และอัตลักษณ์ทางสังคม ที่จะใช้แสดงตน เช่น การที่สังคมกำหนดบทบาทหน้าที่ และระบบคุณค่าที่ติดตัวมา ความเป็นพ่อ ความเป็นเพื่อน ความเป็นสามีภรรยา เข็มโรงเรียน ผ้าที่พันคอของทีม ภาษาหรือบางที่อาจเห็นได้จากเสื้อผ้าที่ใส่ สัญลักษณ์และการสร้างภาพแทนความจริงเป็นสิ่งสำคัญในการแสดงให้เห็นแนวทางหรือที่เรามีอัตลักษณ์ร่วมกับบุคคล

บางคนและการแยกแยะตัวเราด้วยการสร้างความต่างจากคนอื่น ในความเข้าใจนี้เอง แม้ว่าในฐานะของบุคคลเราควรจะยอมรับในอัตลักษณ์ต่างๆ อย่างตั้งใจ อัตลักษณ์เหล่านั้นยังเป็นผลผลิตที่สำคัญของสังคมที่เราอาศัยอยู่และความสัมพันธ์ระหว่างตัวเรากับคนอื่น อัตลักษณ์จึงได้จัดเตรียมการเชื่อมโยงระหว่างบุคคลกับโลกที่เราอาศัยอยู่ นอกจากนี้อัตลักษณ์ยังรวม ถึงเรื่องราว "ฉันมองตัวฉันเองอย่างไร และคนอื่นมองฉันอย่างไร" มันเข้าไปเกี่ยวกับตัวตน และสิ่งที่อยู่ภายใน มันเป็นการกำหนดตำแหน่งที่ระลึกจากสังคม ซึ่งเกิดขึ้นจากการที่คนอื่นรับรู้ด้วยไม่ใช่แค่เรารับรู้เท่านั้น อย่างไรก็ตามการที่เรามองตัวเราอย่างไรและคนอื่นมองเราอย่างไรมันอาจไม่สอดคล้องกันเสมอไปอัตลักษณ์ถูกสร้างขึ้นมาได้อย่างไร มันถูกก่อตัวขึ้นมาโดยผ่านการปฏิสังสรรค์ระหว่างบุคคล ในบุคคลหนึ่งๆ ก็จะมีอัตลักษณ์ที่หลากหลาย และเมื่อบุคคลยอมรับในอัตลักษณ์ใดอัตลักษณ์หนึ่งในขณะเวลานั้นมันมีกระบวนการที่แตกต่างกันในการแทนที่ ในขณะที่บุคคลทำการกำหนดตำแหน่งของตนเอง และถูกกำหนดตำแหน่งในทางสังคม กระบวนการที่เกิดขึ้นนี้ได้ คำนึงถึงจุดเน้นที่ความแตกต่าง ความหลากหลายในการสร้างอัตลักษณ์ที่เท่าเทียมกับ การตั้งคำถามว่าอัตลักษณ์ทั้งหลายนี้ได้เชื่อมโยงกับสังคมได้อย่างไร การมุ่งเป้าหมายไปที่ความสำคัญต่อมุมมองทางสังคมของอัตลักษณ์จะนำเราไปสำรวจโครงสร้างต่างๆโดยผ่านชีวิตของเราที่ถูกจัดการอัตลักษณ์ต่างๆ ของเราที่ถูกจัดเก็บไว้เข้าที่ด้วยโครงสร้างต่างๆทางสังคมและเราก็มีส่วนร่วมในการก่อตัวของอัตลักษณ์ของตัวเองด้วยเช่นกัน การเปลี่ยนแปลงความหมายของ อัตลักษณ์ ที่ปรากฏขึ้นมามันมีความสัมพันธ์อย่างมากกับการทำความเข้าใจในการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมในปัจจุบัน ในบริบทของโลกาภิวัตน์ มิติเวลาที่เร่งเร็วขึ้นและมิติพื้นที่ที่ดูหดแคบเข้ามาเพราะการปฏิวัติเทคโนโลยีการสื่อสารทำให้การเคลื่อนไหวทางวัฒนธรรมเป็นไปอย่างหลากหลายและซับซ้อนและรวดเร็ว การเปลี่ยนแปลงประสบการณ์เกี่ยวกับเวลา พื้นที่และแบบแผนการให้คุณค่า การใช้ชีวิตประจำวันมีผลอย่างยิ่งต่อความรู้สึกที่เรามีเกี่ยวกับตนเอง สิ่งที่เคยเป็นมาตรฐานของระบบคุณค่าและการนิยามอัตลักษณ์ ไม่ว่าจะเป็นครุณาทางศาสนา ค่านิยมเรื่องเพศ คุณค่าประเพณีวัฒนธรรมเก่าๆ หรือค่านิยมของกลุ่มชาติพันธุ์ ล้วนแล้วกระทบ

กระทั่งในรูปแบบต่างๆ จากพลังของโลกาภิวัตน์ การปรับเปลี่ยนนี้แสดงออกได้หลายลักษณะ ทั้งในระดับจุลภาคในแง่แบบแผนชีวิตประจำวันของปัจเจกชน ในแง่การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น จนถึงระดับที่กลายเป็นขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคม เราจะเห็นได้จากขบวนการทางศาสนา ชาติพันธุ์ และวัฒนธรรมใหม่ได้เกิดขึ้นมาราวกับดอกเห็ดในประเทศต่างๆ มันเป็นปรากฏการณ์ทางสังคมที่ทำให้ต้องมีการทบทวนคำว่า "วัฒนธรรม" หรือ "ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคม" กันใหม่ ขบวนการเหล่านี้ต้องการเสนอความหมายและทิศทางใหม่ในเชิงสังคมวัฒนธรรม กระบวนการสร้างตัวตนและอัตลักษณ์ของกลุ่มเกิดจากการผสมผสานองค์ประกอบทางวัฒนธรรมที่ซับซ้อน

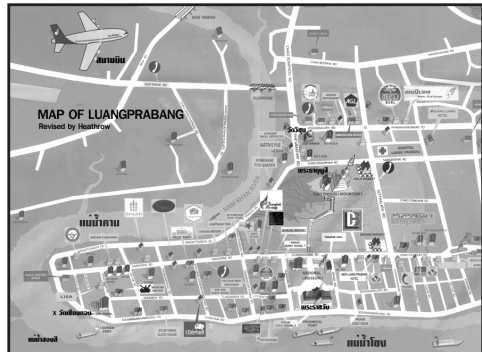
เมืองมรดกโลก “หลวงพระบาง”

ประเทศสาธารณประชาธิปไตยประชาชนลาว...ประเทศ เล็กๆ ที่มีประชากรประมาณห้าล้านคน แม้จะน้อยนักแต่หากว่าลาวมีแผ่นดินที่กว้างใหญ่กว่า 236,800 ตารางกิโลเมตร เป็นอาณาจักรแห่งขุนเขาและสายน้ำที่ยังสมบูรณ์ดังเช่นครั้งหนึ่งไทยเราเคยมี นานมาแล้วที่นักเดินทาง นักท่องเที่ยวไฝ่ฝันถึงหลวงพระบางหรืออาณาจักรล้านช้าง ในอดีตเดิมที่หลวงพระบางเคยเป็นเมืองหลวงเก่าของลาวมาก่อน เมื่อองค์การยูเนสโกยกให้หลวงพระบางเป็นเมืองมรดกโลก ชื่อของหลวงพระบางจึงขจรขจายไปไกล การท่องเที่ยวเมืองหลวงพระบางจึงมีชื่อเสียงมากที่สุดของลาวก็ว่าได้ "ตัวเมืองอันสงบ อบอุ่นด้วยรอยยิ้มและมิตรไมตรี" ตัวเมืองหลวงพระบางนั้นตั้งอยู่ริมแม่น้ำคานไหลมาบรรจบกับแม่น้ำโขงช่วงที่ คดโค้งสวยงาม หันไปทางไหนแลเห็นแต่สีเขียวจากป่าดงพงไพรนานมาแล้วที่ เมืองหลวงพระบางเป็นเมืองหลวง พระเจ้าฟ้างุ้มได้รวบรวมแว่นแคว้นต่างๆ ของชนเผ่าไท-ลาวในเขตลุ่มน้ำโขง แม่น้ำคาน แม่น้ำอู ก่อตั้งอาณาจักรล้านช้าง ณ ดินแดนริมน้ำโขงซึ่งคือหลวงพระบาง ซึ่งตรงกับแนวความคิดของ ศรีณย์ บุญประเสริฐ (11:2551) ที่กล่าวในคู่มือแนะนำเที่ยวหลวงพระบางว่า เมืองหลวงพระบางนอกจากจะมีวัด วัง หรือบ้านเรือนยุคอาณานิคมแล้ว สิ่งที่มีคุณค่าน่าเรียนรู้ที่สุดแล้ว วัฒนธรรมของคนหลวงพระบาง

คนหลวงพระบางเป็นคนสนุกสนาน จริงใจ แต่ก็ไว้ตัวอยู่ในที่ แม้นคนหลวงพระบาง จะไม่ใช่คนเย่อหยิ่ง แต่ก็ภาคภูมิใจในบ้านเมืองของตน ถึงหลวงพระบางจะมีชื่อ เมืองหลวงของประเทศ แต่เป็นเมืองสำคัญที่สุดโดยเฉพาะในมิติทางวัฒนธรรม เพราะอาจกล่าวได้ว่าความเป็นลาวอยู่ที่เมืองหลวงพระบางนั่นเอง

แม้กระนั้นหลวงพระบางก็ไม่เหมือนบ้านเมืองอื่นซึ่งเคยผ่านสงครามมา โชกโชน จนผู้คนที่ผ่านห้วงกรรมเช่นนั้นมักมีจิตใจกระด้างเอาแต่ตัวรอด บางครั้ง กล่าวได้ว่าถึงกับเห็นแก่ตัว แต่คนหลวงพระบางกลับมิได้เป็นเช่นนั้น การที่สังคม เมืองหลวงยังมีพุทธศาสนาเป็นแกนรากฐานที่มั่นคง ทำให้พวกเขาไม่คิดโทษผู้ใด ไม่โกรธแค้นใคร ยินดีเก็บรอยแผลร้าวลึกไว้ในใจตนมากกว่าจะระบายใส่ผู้อื่น

บทเรียนที่ผ่านมาเหล่านี้หล่อหลอมคนหลวงพระบางให้พุดน้อยระว่างคำพูด บางครั้งอาจจะดูเหมือนคั่นเคยเป็นกันเองมาก แต่ลึกซึ้งก็อาจรู้สึกว่ามีบางสิ่ง บางอย่างที่ไม่อาจเข้าใจได้อย่างลึกๆ

ภาพที่ 3 แผนที่ประเทศสาธารณประชาธิปไตย ภาพที่ 4 แผนที่เมืองหลวงพระบาง ประชาชนลาว (www.gotoknow. (www.bloggang.com/picture 22.11.11) org/media/file/334180 22.11.11)

หลวงพระบางได้รับการขึ้นทะเบียนให้เป็นมรดกโลกด้วยเหตุผล คือ มีวัดวาอารามเก่าแก่มากมาย มีบ้านเรือนอันเป็นเอกลักษณ์โคโลเนียลสไตล์ ตัวเมืองตั้งอยู่ริมน้ำโขงและน้ำคาน ซึ่งไหลบรรจบกันท่ามกลางธรรมชาติอันงดงาม และชาวหลวงพระบางมีบุคลิกที่ยิ้มแย้มแจ่มใส เป็นมิตร และมีขนบธรรมเนียมประเพณีที่งดงาม ซึ่งตรงกับเกณฑ์พิจารณาของยูเนสโกดังนี้

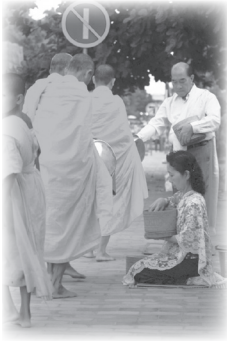
1. เป็นสิ่งที่มีอิทธิพลยิ่ง ผลักดันให้เกิดการพัฒนาสืบต่อมาในด้านการออกแบบทางสถาปัตยกรรมอนุสรณ์สถาน ประติมากรรม สวน และภูมิทัศน์ ตลอดจนการพัฒนาศิลปกรรมที่เกี่ยวข้อง หรือการพัฒนาการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์ ซึ่งได้เกิดขึ้นในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง หรือบนพื้นที่ใดๆ ของโลกซึ่งทรงไว้ซึ่งวัฒนธรรม

2. เป็นตัวอย่างอันโดดเด่นของประเภทของสิ่งก่อสร้างอันเป็นตัวแทนของการพัฒนา ทางด้านวัฒนธรรม สังคม ศิลปกรรม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี อุตสาหกรรม ในประวัติศาสตร์ของมนุษยชาติ

3. เป็นตัวอย่างอันโดดเด่นของวัฒนธรรมมนุษย์ ขนบธรรมเนียมประเพณีแห่งสถาปัตยกรรม วิธีการก่อสร้าง หรือการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์ ซึ่งเสื่อมสลายได้ง่ายจากผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมตามกาลเวลา

ในขณะที่มรดกโลกแห่งนี้อาจได้ขึ้นทะเบียนอย่างจำเพาะเจาะจงในโบราณสถาน ธรรมชาติ แต่หลวงพระบางทั้งเมืองได้รับการขึ้นทะเบียนให้เป็นมรดกของมวลมนุษยชาติ เมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ. 2538 และยังได้รับการยกย่องว่าเป็นเมืองที่ได้รับการปกป้องรักษาที่ดีที่สุดเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ในระหว่างปี พ.ศ. 2536-2537 องค์การยูเนสโกเข้ามาสำรวจหลวงพระบางตามข้อเสนอให้เมืองนี้ได้เป็นมรดกโลก ด้วยชัยภูมิที่ค่อนข้างโดดเดี่ยวของเมืองหลวงพระบาง และด้วยการที่ฝรั่งเศสย้ายศูนย์กลางการบริหารปกครองไปอยู่ที่เวียงจันทน์ ยังผลให้ราชธานีเก่าแก่อย่างหลวงพระบางคงบรรยากาศแบบโบราณเอาไว้ได้จน กระทั่งทุกวันนี้ แม้ในยุคสงครามกลางเมืองอันยืดเยื้อ หลวงพระบางก็ไม่ได้รับความเสียหายใดๆ แต่การคุกคาม ที่แท้จริงนั้นเริ่มขึ้นในทศวรรษ 1990 เมื่อลาวเริ่มเปิดประเทศต้อนรับโลกภายนอกและการพัฒนาความเจริญอีกครั้ง โชคดีที่องค์การสหประชาชาติให้ความ

สนใจกับปัญหานี้และส่งคณะผู้แทนเข้ามาทำ การสำรวจ รายงานที่ได้รับทำให้ยูเนสโก ประกาศยกย่องให้หลวงพระบางเป็น “ เมืองที่ได้รับการอนุรักษ์เอาไว้เป็นอย่างดีที่สุดในเอเชียอาคเนย์”

ภาพที่ 5 วิถีชีวิตที่แสดงถึงชนบทรรมนิยม ประเพณีของชาวหลวงพระบาง ถ่ายภาพโดย กษม อมันตกุล

ภาพที่ 6 การแต่งกายแม่หญิงลาว ที่แสดงถึงวัฒนธรรมการ แต่งกายในปัจจุบันถ่ายภาพ โดย กษม อมันตกุล

บริเวณเมืองเก่าหลวงพระบางระหว่างแม่น้ำโขงกับแม่น้ำคานบนพื้นที่ 2 ตารางกิโลเมตร ซึ่งรวมวัดเชียงทอง หอพิพิธภัณฑ์ วัดใหม่สุวรรณนพุมาราม และ พระธาตุสุสี ได้รับการ “ ขึ้นทะเบียนให้เป็นมรดกโลก” ในการประชุมคณะกรรมการ มรดกโลกครั้งที่ 19 ณ กรุงเบอร์ลิน ประเทศเยอรมนี เมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ. 2538 ด้วยเงินช่วยเหลือในการบูรณปฏิสังขรณ์และบำรุงรักษาโบราณสถานจากองค์การ สหประชาชาติ เป็นเครื่องประกันอนาคตของหลวงพระบางได้เป็นอย่างดี

เป้าหมายหลักของยูเนสโกคือ การคงบรรยากาศแบบที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ของหลวงพระบาง ตลอดจนอนุรักษ์สถาปัตยกรรมทั้งของลาวและฝรั่งเศส รวมถึง ประเพณีและวัฒนธรรมต่างๆ ไว้ในปี ค.ศ. 1998 ยูเนสโกได้ว่าจ้างสถาปนิกฝรั่งเศส

สองคนกับสถาปนิกลาวอีกห้าคน ให้เข้ามาปฏิบัติภารกิจดังกล่าว ปัจจุบันพวกเขาได้ คัดสิ่งปลูกสร้างที่เป็นโบราณสถานสำคัญทางประวัติศาสตร์ ออกมาได้มากถึง 700 แห่ง ซึ่งกำลังอยู่ในขั้นตอนการขึ้นทะเบียนแบ่งแยกหมวดหมู่และทำเรื่องร้องขอการ คຸ້ມครองจากทางการ นอกจากนี้ ยังห้ามการปลูกตึกสูงหรือการพัฒนาความเจริญใดๆ อันจะสร้างความเสียหายให้กับสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรมของเมืองหลวงพระบาง อีกด้วย

ซึ่งตรงการข้อการพิจารณาให้สถานที่แห่งหนึ่ง แห่งใดเป็นมรดกโลกนั้น คณะกรรมการมรดกโลกมีเกณฑ์การพิจารณา 6 ข้อ โดยสถานที่นั้นต้องผ่านเกณฑ์ อย่างน้อย 1 ข้อ แต่เมืองหลวงพระบางนั้น ผ่านเกณฑ์พิจารณาถึง 3 ข้อได้แก่

เกณฑ์ ข้อที่ 1 : คือ หลวงพระบางถือเป็นศูนย์กลางของอาณาจักรล้านช้าง มาแต่ก่อนอดีต จวบจนปัจจุบันเมืองนี้ยังนับเป็นศูนย์กลางทางวัฒนธรรมของประเทศ ลาวอยู่และเป็นแหล่งของศิลปะรวมทั้งสถาปัตยกรรมแบบล้านช้างที่โดดเด่นชัดเจน

เกณฑ์ ข้อที่ 2 : คือ หลวงพระบางมีความโดดเด่นทางสถาปัตยกรรมยุค โคลเนเลียลซึ่งยังคงสภาพค่อนข้าง สมบูรณ์อยู่ ถือเป็นแบบอย่างของเมืองซึ่งประกอบด้วยสถาปัตยกรรมยุคนี้ที่ชัดเจน

เกณฑ์ ข้อที่ 3 : คือ ทำเลของหลวงพระบางแสดงถึงภูมิปัญญาในการตั้ง ถิ่นฐานของมนุษย์ และสะท้อนวัฒนธรรมในการจัดสรรทรัพยากรซึ่งยังคงดำรงอยู่ อย่างต่อเนื่องมากระทั่งปัจจุบัน ความเป็นมรดกโลกของเมืองหลวงพระบางที่เห็น เป็นรูปธรรมที่สุดคือ สถาปัตยกรรมของวัด และอาคารบ้านเรือนแบบโคลเนเลียล

การออกแบบสัญลักษณ์เครื่องหมายจรรยา ที่ยังคงความเป็น อัตลักษณ์ในเมืองมรดกโลก

โลกปัจจุบันไม่เพียงเป็นบริบทเท่านั้นแต่มันยังเป็นหัวใจหลักของการเกิดการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมในยุคปัจจุบันเลยทีเดียว มันเชื่อมโยงเข้าด้วยกัน การ ปฏิวัติของระบบการสื่อสารคมนาคมได้ทำลายความต่างในเรื่องของมิติพื้นที่และ มิติเวลา ทำให้การติดต่อสัมพันธ์กันถี่ขึ้นและเข้มข้นขึ้น ทำให้โลกดูหดแคบเข้า ทำให้

การหิบบิ๊มผสมผสานทางวัฒนธรรม ซับซ้อนและหลากหลาย สิ่งเหล่านี้กระทบต่อจิตสำนึก ทำให้เกิดการทบทวนค้นหาตำแหน่งของตนเอง ในอีกด้านหนึ่งการทบทวนและการสร้างความหมายใหม่ๆ แก่อัตลักษณ์ นำไปสู่การเสนอค่านิยมและแบบแผนชีวิตแบบใหม่ขึ้นมา ทำให้การสร้างภาพอัตลักษณ์กลายเป็นส่วนสำคัญของระบบบริโภคนิยม และการเปลี่ยนแปลงของจิตสำนึกและประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับตนเอง โดยมุ่งศึกษากรณีตัวอย่างของการสร้างอัตลักษณ์ในสื่อทางคอมพิวเตอร์ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นการจำลองโลกที่มีลักษณะกึ่งนามธรรมที่ขนานกับโลกของความเป็นจริง สำหรับ สื่อทุกวันนี้ประกอบด้วยโลก(ทัศน์)ที่ลอกเลียนความจริง , ความจริงที่เหนือจริง , เช่น การนำเสนอความลามกอนาจารและวิธีการวิภาวชิอันหนึ่งเกี่ยวกับสื่อและสังคมที่ได้รับบทให้สั้นลงในเรื่องราวใหม่อันหนึ่ง ซึ่งเป็นการกำหนดโดยเทคโนโลยี

ภาพที่ 7 ภาพแสดงโปสเตอร์รณรงค์ให้แต่งกายสุภาพในเมืองหลวงพระบาง
ถ่ายภาพโดย กษม อมันตกุล

ซึ่งตรงกับทฤษฎีของการออกแบบเครื่องหมายและสัญลักษณ์ที่กล่าวไว้ว่า ภาพสัญลักษณ์หรือเครื่องหมายภาพ เป็นสื่อที่มีบทบาทอย่างมากในชีวิตประจำวัน ถ้าเรามองไปรอบ ๆ ตัวจะเห็นสื่อที่เป็นเครื่องหมายภาพปรากฏอยู่ทั่วไปจะต้องมีการนำหลักทฤษฎีมาประยุกต์ในการออกแบบสื่อสัญลักษณ์ นักออกแบบจะต้องใช้ความรู้ความสามารถอย่างยิ่งในการวิเคราะห์เนื้อหาของสาร ที่จะต้องการสื่อความหมาย และสังเคราะห์ให้เป็นรูปสัญลักษณ์ที่ใช้เป็นตัวแทนอันสามารถจะบอกได้ถึงความหมาย ทั้งยังต้องใช้ความสามารถในการเขียนภาพ หรือผลิตภาพสัญลักษณ์ให้ประณีตคมชัด เพื่อสื่อความหมายได้ถูกต้องชัดเจนในการออกแบบสัญลักษณ์ นักออกแบบจะมีแหล่งบันทาลใจสำคัญ 2 ประการคือ

1. จากธรรมชาติสิ่งแวดล้อม (Natural Form) ได้แก่ ภาพดอกไม้ ใบไม้ ภูเขา ทะเล สัตว์ ดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์ ฯลฯ จัดเป็นสัญลักษณ์ที่เกิดจากธรรมชาติ(Natural Symbol)

2. จากรูปแบบที่มนุษย์สร้าง (Manmade Form) ได้แก่ อาคารบ้านเรือน เครื่องใช้ สิ่งของต่าง ๆ เรียกว่า สัญลักษณ์ที่มนุษย์สร้างขึ้น (Conventional Symbol) นอกจากนี้การออกแบบสัญลักษณ์ให้บรรลุเป้าหมาย นักออกแบบควรคำนึงถึงหลักสำคัญ 3 ประการคือ

1. ความงามของสัญลักษณ์ จะต้องเกี่ยวข้องกับสุนทรียภาพ (Aesthetic Form) คือความงามตามรูปแบบของสัญลักษณ์ไม่ว่าจะเป็น Representation หรือ Abstract ก็ตาม

2. ต้องเหมาะสมกับกาลเวลาทุกยุคทุกสมัยควรหลีกเลี่ยงสิ่งที่เป็นความนิยมชั่วคราว

3. ต้องนำไปใช้ประโยชน์ได้หลายประการสามารถเคลื่อนด้วยวิธีต่าง ๆ เช่น การย่อหรือขยายได้

ภาพที่ 8 เครื่องหมายจราจรในเมืองหลวงพระบาง ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ความเป็นวัฒนธรรม แต่งกายของชาวหลวงพระบาง ถ่ายภาพโดย กษม อมันตกุล

ภาพที่ 9 เครื่องหมายจราจรสากล ที่พบเห็นได้ทั่วไปเกือบทุกประเทศ ถ่ายภาพโดย กษม อมันตกุล

ภาพที่ 10 เครื่องหมายจราจรในเมืองหลวงพระบางที่แสดงถึงอัตลักษณ์ความเป็นวัฒนธรรมแต่งกายของ ชาวหลวงพระบาง ถ่ายภาพโดย กษม อมันตกุล

สรุป

สัญลักษณ์ในทุกลักษณะที่ทำการออกแบบ ผู้ออกแบบควรจะพิจารณาให้ชัดเจนก่อนว่างานออกแบบนั้นมีวัตถุประสงค์อย่างไร ทั้งนี้เพื่อให้ผลงานออกแบบสามารถสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจได้โดยง่าย มีความชัดเจน สามารถดึงดูดความสนใจได้ดี ภาพเครื่องหมายสามารถนำไปใช้งานได้หลายลักษณะ มีรูปแบบที่น่าเชื่อถือ เกิดจากความเชื่อมั่นและยอมรับ มีความเป็นอัตลักษณ์ ซึ่งปัจจัยต่าง ๆ ผู้ออกแบบจะละเลยไม่ได้ ในการออกแบบสัญลักษณ์ ควรจะยึดหลักกว้าง ๆ เพื่อเป็นแนวคิด ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับความงาม
2. แนวคิดเกี่ยวกับความหมาย
3. แนวคิดในการสร้างความเด่นและน่าสนใจ
4. ความเหมาะสมในการออกแบบและการใช้งาน

ในความเป็นจริง เราพบเห็นสัญลักษณ์ที่มีผู้ออกแบบไว้แล้ว และมีการนำมาใช้อยู่โดยทั่วไป ซึ่งเราอาจนำภาพสัญลักษณ์เหล่านั้นมาใช้หรือประยุกต์ หรือเป็นแนวทางในการออกแบบสร้างภาพสัญลักษณ์ เพื่อสื่อความหมายได้ สัญลักษณ์ที่นำมาใช้อาจเป็นรูปภาพ ตัวหนังสือ ตัวเลข และเครื่องหมายต่าง ๆ เรานำมาใช้ได้ทุกเรื่องราวที่จะนำเสนอ ให้เหมาะสมและสามารถสื่อความหมายได้ตรงจุดประสงค์ได้มากที่สุด

แต่การออกแบบสัญลักษณ์ที่อยู่ในเมืองที่มีบริบททางวัฒนธรรมจนได้เป็นเมืองมรดกโลกนั้นยังต้องคำนึงถึงข้อจำกัดหลายๆอย่าง โดยที่นี้การออกแบบต้องให้ความสำคัญของการที่จะต้องคงความเป็นอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมทุกประการ เช่น หลวงพระบางถือเป็นศูนย์กลางทางวัฒนธรรมของประเทศลาวอยู่และเป็นแหล่งของศิลปะรวมทั้งสถาปัตยกรรมแบบล้านช้างที่โดดเด่นชัดเจน , หลวงพระบางมีความโดดเด่นทางสถาปัตยกรรมยุคโคโลเนียลซึ่งยังคงสภาพค่อนข้างสมบูรณ์ , ทำเลของหลวงพระบางแสดงถึงภูมิปัญญาในการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์และสะท้อนวัฒนธรรมในการจัดสรรทรัพยากรซึ่งยังคงดำรงอยู่อย่างต่อเนื่องมากระทั่งปัจจุบันความเป็นมรดกโลกของเมืองหลวงพระบางที่เห็นเป็นรูปธรรมที่สุดคือวัด

เพราะฉะนั้นการออกแบบสัญลักษณ์หรือแม้กระทั่งอะไรก็ตามในเมืองมรดกโลกหลวงพระบางจึงจำเป็นต้องคำนึงถึงหลักการออกแบบเพียงอย่างเดียวไม่ได้จำเป็นที่จะต้องคำนึงถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ ตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรม ที่เมืองมรดกโลกหลวงพระบางนั้นยังคงดำรงสภาพและวิถีซึ่งเป็นอัตลักษณ์ของเมืองแห่งมรดกโลกให้คงอยู่ประจักษ์แก่สายตานักท่องเที่ยวทุกสารทิศที่มารับรู้ถึงความเป็นเมืองมรดกโลกตามนานเท่านาน

บรรณานุกรม

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์.2545.การคิดเชิงสร้างสรรค์.พิมพ์ครั้งที่ 3.กรุงเทพฯ : ชัคเซสมิเดีย

_____.2546.การคิดเชิงมนทัศน์.พิมพ์ครั้งที่ 6.กรุงเทพฯ : ชัคเซสมิเดีย

_____.2549.ลายแตงนักคิด.กรุงเทพฯ : ชัคเซสมิเดีย

ชัยรัตน์ อัครวงกุล. 2548.ออกแบบให้โดนใจ,พิมพ์ครั้งที่ 2 .กรุงเทพฯ : วิทอินบुकส์

ทองเจือ เขียดทอง. 2542.การออกแบบสัญลักษณ์.กรุงเทพฯ : สีปประภา

ประชิด ทิณบุตร . 2530.การออกแบบกราฟิค .กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์

พงษ์ ผาวิจิตร. 2547.IDEA GETS RICH . กรุงเทพฯ: เอ.อาร์.พี.มีเดีย

พงษ์ศักดิ์ ชัยศิริ. 2544.เทคนิคการออกแบบกราฟิค. กรุงเทพฯ: เอช.เอ็น

ราชบัณฑิตยสถาน. 2540.มาตรฐานโครงสร้างอักษรไทย แบบราชบัณฑิตยสถาน.

กรุงเทพฯ อรุณการพิมพ์

รัชภูมิ ปัญสงเสริม . 2537.10 ยอดกราฟิกดีไซน์สายพันธุ์ไทย. กรุงเทพฯ : CORE

FUNCTION

วรพงศ์ วรชาติอุดมพงษ์.2545.อักษรประดิษฐ์ .กรุงเทพฯ : บรูพาสาส์น

_____.2545.บทความรู้ทางการออกแบบพาณิชย์ศิลป์ ออกแบบกราฟิค.

พิมพ์ครั้งที่ 3.กรุงเทพฯ : ศิลปาบรรณาการ

วิรุณ ตั้งเจริญ. 2541.มหาวิทยาลัย การวิจัยและทัศนศิลป์. กรุงเทพฯ : สันติศิริ

การพิมพ์

- วิรุณ ตั้งเจริญ. 2537.ออกแบบ 2 มิติ. กรุงเทพฯ : โอ.เอส.พรีนติ้ง เฮ้าส์
- วิรุณ ตั้งเจริญ. 2545.ออกแบบกราฟิค.กรุงเทพฯ : สันติศิริการพิมพ์
- ศาสตรพันธุ์. 2535.เครื่องหมายการค้าและตรา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กล่องพัฒนา
- ศิริพงษ์ พยอมรัมย์. 2537.เทคนิคงานกราฟิค. โอ.เอส. พรีนติ้ง เฮ้าส์. กรุงเทพฯ
- ศิริพรณ์ ปีเตอร์ . 2549.การออกแบบกราฟิก. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์
- สกน ภู่งาม. 2547.พื้นฐานการออกแบบกราฟิก.กรุงเทพฯ : บุ๊คพอยท์
- สุชาติ เกาทอง. 2539.หลักการทัศนศิลป์. กรุงเทพฯ : นำอักษรการพิมพ์
- โสภณาง และ สาทิสลักษณ์. 2526.ภาพสัญลักษณ์สากล.กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์
โอเดียนสโตร์
- สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค สำนักงานนายกรัฐมนตรี. 2549.สคบ.กับการ
คุ้มครองผู้บริโภค.พิมพ์ครั้งที่ 10 . กรุงเทพฯ : อรุณการพิมพ์
- สังธรรม สุภาจันทร์. 2547.หลักการคอมพิวเตอร์กราฟิก.กรุงเทพฯ : วังอักษร
- อนันต์ สิริสกุล. 2547.แนวคิดในการออกแบบและวิเคราะห์.กรุงเทพฯ : บรรกิต
1991
- อนุทิน วงศ์สรรคกร. 2543.10 บทความทางเลขศิลป์ศึกษาเชิงไปรเวท. กรุงเทพฯ:
โพล์อิมเมจ พรีนติ้ง กรุป
- อติเรก สอนปรีนท์. 2541.Font Symbol & Process Color Chart. กรุงเทพฯ
: หจก.เกียรติกรการพิมพ์
- อดิศักดิ์ คงสัจย์. 2548.สร้างสื่อสิ่งพิมพ์ ขอเป็น Adobe Indesign . นนทบุรี :
บายเนเจอร์ พับลิชชิง
- อุบลรัตน์ ศิริพยุงค์ศักดิ์ . 2547.สื่อสารมวลชนเบื้องต้น สื่อสารมวลชน วัฒนธรรม
และสังคม.พิมพ์ครั้งที่ 4 . กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- เอื้อเอ็นดู ดิศกุล ณ อยุธยา. 2543.ระบบป้ายสัญลักษณ์.กรุงเทพฯ : พลัสเพลส

**หลักเกณฑ์การเสนอบทความวิชาการหรือบทความจากงานวิจัย
เพื่อพิมพ์ในวารสาร
“ศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น”**

1. เป็นบทความด้านศิลปกรรม สาขาทัศนศิลป์ คีตศิลป์และนาฏยศิลป์
2. เป็นภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษ ในกรณีเป็นภาษาอังกฤษต้องผ่านการตรวจสอบความถูกต้อง จากผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาก่อนส่งบทความมายังกองบรรณาธิการ
3. ต้องระบุชื่อบทความ ชื่อ – นามสกุลจริง ของผู้เขียนบทความ พร้อมวุฒิการศึกษา ตำแหน่งและสถานที่ทำงานอย่างชัดเจน เป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
4. ต้นฉบับบทความต้องมีความยาวไม่เกิน 15 หน้ากระดาษ A4 ขนาดอักษร Cordia 16 พร้อมทั้งแนบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ โดยจัดส่งทางไปรษณีย์ ถึงคณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ถนนมิตรภาพ อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40002 หรือส่งอีเมลล์ที่ aimaonan@kku.ac.th โดย นางเอมอร รุ่งวรวิฑู เป็นผู้ประสานงาน โทรศัพท์/โทรสาร 043-202396 มือถือ 08-1935-5803
5. ต้องเป็นบทความที่ไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ที่ไหนมาก่อน
6. หากเป็นงานแปลหรือเรียบเรียงจากภาษาต่างประเทศ ต้องมีหลักฐานการอนุญาตให้ตีพิมพ์เป็นลายลักษณ์อักษรจากเจ้าของลิขสิทธิ์
7. บทความต้องมีสาระสังเขปทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ มีความยาวรวมกันไม่เกิน 1 หน้า กระดาษ A4
8. บทความที่ส่งมาเพื่อตีพิมพ์จะได้รับการคัดกรองจากผู้ทรงคุณวุฒิอย่างน้อยสองท่าน ในสาขาที่เกี่ยวข้องกับบทความ
9. บทความที่ไม่ผ่านการพิจารณาให้ตีพิมพ์ทางกองบรรณาธิการจะแจ้งให้ผู้เขียนทราบ แต่จะไม่ส่งต้นฉบับคืนผู้เขียน

การอ้างอิง

การอ้างอิง ใช้วิธีการอ้างอิงแบบแทรกในเนื้อหา โดยวงเล็บเฉพาะ ชื่อ - สกุล ผู้แต่ง (สำหรับคนไทย) ชื่อสกุล (สำหรับชาวต่างประเทศ) ปีพิมพ์และหน้าของเอกสารที่อ้างอิงต่อท้ายข้อความที่ต้องการอ้าง แต่ถ้าชื่อ ผู้แต่งที่อ้างอิงเป็นส่วนหนึ่งของบทความ ให้วงเล็บเฉพาะปีพิมพ์และหน้าของเอกสารต่อ จากชื่อผู้เขียนได้เลย (ผู้แต่ง, ปีพิมพ์: เลขหน้า) เช่น (Lerner, 2003: 20) สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ ให้ดูได้ที่บรรณานุกรมท้ายบทความดังตัวอย่างต่อไปนี้

รูปแบบบรรณานุกรม

ผู้แต่ง. ปีพิมพ์. **ชื่อหนังสือ/เอกสาร**. สถานที่พิมพ์ : โรงพิมพ์.

ผู้แต่ง. ปีพิมพ์. “ชื่อบทความในหนังสือ” ใน ผู้แต่งหนังสือ/บรรณาธิการ. **ชื่อหนังสือ**.

สถานที่พิมพ์ : โรงพิมพ์. หน้า เลขหน้าที่พิมพ์.

ผู้แต่ง. ปีพิมพ์. “ชื่อบทความในวารสาร” ชื่อวารสาร ปีที่, ฉบับที่ (เดือน) : หน้าพิมพ์.

ตัวอย่างบรรณานุกรม

หนังสือ

สังัด ภูเขาทอง. 2532. **การดนตรีไทยและทางเข้าสู่ดนตรีไทย**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
เรือนแก้วการพิมพ์.

Assen, C. 1998. **Architecture of Siam: A Cultural History Interpretation**.
Kuala Lumpur : Oxford University.

บทความในหนังสือ

Fainstein, Susan. 2002. “The Changing World Economy and Urban Restructuring” in Fainstein, S. and S. Campbell, eds. **Reading in Urban Theory**. 2nd.ed. Cambridge: Blackwell. pp. 110-123.

บทความในวารสาร

จิระนันท์ พิตรปรีชา. 2532. “อยู่เมืองลาวกับผุย ชนะนิกอน นายกรัฐมนตรีสี่สมัย” **ศิลปวัฒนธรรม** 10, 9 (กรกฎาคม) : 110-123.

บทความจากแหล่งข้อมูลอินเทอร์เน็ต

Wikipedia. (2007). Social control. Retrieved March 19, 2007, from http://en.wikipedia.org/wiki/Social_control